

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

**Előfizetési árak:**  
Egész évre ———— 24 kor.  
Félévre ———— 12 .  
Negyedévre ———— 6 .  
Egy hóra ———— 2 .  
— Egyes szám ára 8 fill. —

**Hirdetések**

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

**Megjelenik**

vasár- és ünneppnapok kivételével minden nap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 42. szám.

Csütörtök, február 20.

## A házszabályrevízió.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, február 19.

A házszabályrevízió valószínűleg holnap a képviselőház elé kerül s így természetesen, hogy a revízió kérdése ma a politikai helyzet egyik legnevezetesebb és legfontosabb momentumára. E köré csoportosul minden érdeklődés, amely bizonyos izgalmas hangulatot fog kiváltani a mostani parlamenti csöndből.

Hogy a házszabályrevízióra szükség van, azt mindig vallották és ki is jelentették ugyanazok, akik annak idején a revideáló kísérlet erőszakos módja ellen kérelmetlenül állottak hadisorba. Hogy a szigorítás határait Magyarországon a mi külön tekinteteink szűkebbre vonják, mint egyebütt, azt viszont nem tagadhatták a sürgetői sem. A nagy birok rendjén, melynek a házszabályrevízió csakhamar csak epizódjává kicsinyedett, kialakult az a felfogás is, hogy e belső parlamenti reform junktimban áll a külsővel, a választójoggal. Ami azon napok óta történt, horvát, sőt nemzetiségi obstrukciós kísérletek, csak megerősítik azok hitét, akik a revíziót elkerülhetetlennek ítélik. Viszont közeledik a választójog reformja is és ha komolyan vesszük a junktimot, kalendárium szerint is napirendre veti a házszabályrevíziót. Ime: szinte klasszikus példa arra, hogy, ha valamely dolog megérejt, mint vezet feleje minden ut, mint utal rá minden szükség, mint kedvez neki minden konstelláció.

Minden körben általános vélemény, hogy a koalíció rendszere elvégezte, amire vállalkozott s amivel tartozik s most már sorra kell majd kerülnie fővállalkozásának: a választójogi reformnak. Ez lesz a kulmináció s a finálé; ez után következhetik az új választás, az új parlament; ez után állhatnak megint megkötetlen és felszaba-

dult kézzel a törvényhozás faktorai s állhatnak így a pártok is; ez után mondhatja a kormány, hogy eleget tett megbízatásának. A reform előtt pacemakernek kell a házszabályrevízió, mert a választójogi reform nem megy babra; nem lehet kitenni sem annak, hogy csonka és suta legyen, sem annak, hogy épkezláb voltában viszont ne azt szolgálja, amit ilyen korszakalkotó intézménynek szolgálnia kell.

Ennyi mindenféle szükségtől, érdektől, sürgősségtől és tekintettől meghatározva a házszabályrevízió mértéke és tartalma annyira adott dolog, hogy sokat elmélkedni, tanácskozni, kétségeskedni és egyezkedni nem igen kell, mert nem is igen lehet felőle. Ugy a viszonyok, amelyek sürgetik, mind a tekintetek, melyek határait megszükitik, annyira kényszerítőek, hogy sem egyeseknek, sem frakcióknak nincs sok lehetőségük külön nézetek és tekintetek érvényesítésére.

Komoly politikai körökben mindenki tisztában van azzal, hogy a házszabályrevízió meglesz. A disszidensek, a nemzetiségek és a horvátok ugyan ellentállanak majd, de ennek az ellentállásnak eredménye nem lesz. Ellenezhetik, vitázhatnak fölötté, de már holmi obstrukciós manőverrel sem tehetik lehetetlenné, mert a kormány el van tőkélve, hogy nem engedi a revízió kérdésének hosszú elhuzását. A kormányhoz közel álló körökből hangsúlyozzák is már, hogy a házszabályrevízióval szemben föltámadó esetleges obstrukció ellen minden eszköz jogosult s az obstrukciót okvetlenül letörlik.

Ez az erélyes felfogás valószínűleg hatni fog, aligha fogja valaki provokálni az obstrukciót, mert így maga ellen és a házszabályrevízió sürgős szüksége mellett gyártana csak orgamentumot.

## Az adóbehajtások.

— A polgármester a pénzügyigazgatósághoz. —

Nagybecskerek, február 20.

Annak idején megirtuk, hogy a közigazgatási bizottság kimondotta a felelősséget a nagybecskereki városi adóügyi tanácsnok ellen, az adóbehajtások körüli lanyhasága miatt. A nagybecskereki pénzügyigazgatóság ennek alapján utasította a városi adóhivatalt, hogy az adóhátralékokat a legerélyesebben hajtsa be, amit az adóhivatal foganatosított is.

Az erélyes behajtásnak egy csomó árverés volna a következménye, ami egyrészt tönkretenné az adózókat, másrészt az államnak sem válna javára, mert az illető adózók mint úgynevezett adóalanyok is megszűnnének.

Ezért a város polgármestere most azzal a kéressel fordul a pénzügyigazgatósághoz, hogy az árveréseket függessze föl s a hátralékok behajtására adjon folyó évi október elsőjéig halasztást. A kérés, amelyet a pénzügyigazgatóság bizonyára méltányolni fog, a következőleg hangzik:

*Tek. kir. pénzügyigazgatóság!*

Torontáivármegye tekintetes közigazgatási bizottsága 197/1908. számú határozatával Stefanovits János városi adóügyi tanácsnok ellen a felelősséget kimondotta és ennek alapján tekintetes cím 8393/1908 számú rendeletével utasította ezen város adóhivatalát, hogy a közadók és ezek módjára behajtandó tartozások behajtását a legerélyesebben hajtsa be.

Ezen rendelethez alapján a városi adóhivatal a már foganatosított végrehajtások alapján — a hátralékosok előzetes felszólítása után — árveréseket irt ki.

Tekintve, hogy a jelen időszak az árverések megtartására alkalmatlan, mivel a jelenleg uralkodó szűkes pénzügyi viszonyok között nagyon kevés készpénz forog közkezen s így az árverés alá kerülő ingóságokat csakis zaibárosok — kik ezzel kereskednek — vennék meg, még pedig csakis potom áron s ezáltal a hátralékosok nemcsak tetemes, esetleg pótolhatatlan anyagi kárt szenvednének, de a legtöbbje a szó szoros értelmében tönkrement volna s a kincstárba nézve mint adóalany megszűnne továbbra is adófizetési képességét érvényesíthetni. Tekintve továbbá, hogy az eddig követett szokás szerint nemcsak ezen

## A „TORONTÁL“ tárcája.

Rideg szlv.

Mikor huszoneg évvel ezelőtt Párisban letelepedtem — kezdte Feuillery, a vén festő, — a Montmartren laktam, egy kis műteremben, melynek ablakai — a hatodik emelet magasságából — egy szomszédos ház udvarára nyíltak. Innen kétféle kilátásom volt. Ha fölfelé tekinttem, a kéményekkel megrakott tetőzőn keresztül a saint-denisi mezőséget és Montmorency kéklő dombjait láttam, azután a napfény és árnyék változását és a felhők tömegét, ami mind gyönyörűséget okozott a szemnek. Ha pedig a függőnyt félrehúztam, letekinttem az udvarra, minden ablakon keresztül kisdud munkásokba hatolt tekintetem. Ilykép kedélyállapotomhoz képest vagy az eget, vagy az embereket vizsgálgattam.

Az egyik ablaknál gyakran láttam egy varrónőt, aki felretolta varrógépét, hogy megöntözhesse sovány gerindejét; a másik ablaknál egy részeg férfi gesztikulált; egy harmadiknál piszkos gyermekek lérmázták és estére kelve, lámpájuk segítségével fantasztikus árnyképeket varázsoltak a falra. Lenn az udvar fenekén a házmeztérné veszekedett apró kőlykeivel. Mird e lények szokásait és erőceit alaposan ismertem.

Egy este a negyedik emelet egyik ablakában szokatlan zűdes fényt láttam, amely a szegénység e házának szomorú féhomályában úgy csillogott, mint a smaragd. Az idegenszerű fény világáráll legott új alakokat vettem észre. Egy farsdrt és beteges öreg asszonyt, egy kamasz fiút és egy tizenöt éves leánykát. Világos hajával, fehér bőrével, ábrándos szemével és vékonyka nyakával, mely egy rózsaszínű kendőből nőtt ki, igen csinos volt.

A lakásuk két szobából állott. A leányka az egyikben megvetette az ágat, a másikban megterítette a széthyitható asztalt, mely viaszvászonnal volt borítva. Nyár volt, az ablakok folyton nyitva s így misem kerülhetett el figyelmemet, ami a kis lakásban történt. A kis leány söpört, takarított, fésülködött, megette a pinyókéjét, mely kalitkájában a falon énekel az udvar roppant mélysége fölött. A leányka kellemes megragadott és életmódja szánalommal töltött el. Ez a szánalom csak fokozódott, mikor egy rossz zongora hangjai mellett énekelni hallottam. A skálát tanulta s kétségtelenül egyike volt azoknak a szegény teremteseknek, kiket a konzervatóriumokban agyongyötörnek. Am a hangja csodaszép volt s nem emlékszem, hogy valaha szebbet hallottam volna.

Érdeklődni kezdtem e gyermek iránt. Fialat voltam, de komoly és együgyű. Mint árva, a vidékről kerültem a fővárosba s nem gondoltam másra, mint tanulmányaimra, az érzelgősség meg éppen távol állott tőlem. Elhatároztam, hogy néhány tanulmányt készítek a kis énekesnőről s ő három nappal később már műtermemben állt, mert édesanyja belátta, hogy tőlem nem kell félnie. Egész sor rajtot és pastellt készítettem róla. Fanny okos volt és bájos s mi csakhamar jóbarátok lettünk.

Tíz évvel idősebb voltam nála s ez a különbség részemről kizárt minden szerelmet. Am szűzes bája és szépsége mindig újabb és újabb alkotásokra ösztönzött.

Fanny így lett tizenhat és fél éves, amikor egy csapásra megváltozott. Ideges és lázas volt s látszott, hogy feszélyezve van hőzelemben. A gyermekleánykából hajadon lett. En azt véltem észrevenni, hogy szerelmes belém s ez a gondolat nem kevésbé nyugtalanított. Nem akartam róla tudni sem, mert megvolt a magam felfogása az életéről s a művész élethivatásáról és ez a fel-

fogás rideg volt és szivtelen. Látnivaló volt, hogy keitőnk között van valami, ami megzavarta eddigi békés együttélésünket. Féltam a perctől, melyben nyilatkozásra kerül a dolog.

Ez a perc egy este elérkezett. Eppen Fanny arcképét festettem, mely őt világoskék ruhában ábrázolta, kezében egy irisszél. Megtettem rajta az utolsó ecsetvonást, a kép elé álltam s így szóltam:

— Készen van.

A leány egy kissé elhalványodott, azután halkan így szólt:

— Készen van? Nos, Feuillery ur, akkor közölnöm kell önnek valamit...

— Ugyan mit, Fanny? — kérdeztem jég-hidegen.

— Valamit, amit csak önnek mondhatok meg... mert ön mindig jó volt hozzám... nos hát... ön egy ideig nem fog látni... talán sokáig...

Látszott, hogy erővel visszafojtja könnyeit. En ridegen rája néztem, miközben néhány banális szón törttem a fejem, hogy válaszolhassak neki.

Mikor sokáig hallgattam, a leány folytatta:

— Nagy titkot kell önre bíznom... Gondoljon rólam, amit akar... En elmegyek, de ön ne szóljon róla senkinek. Elmegyek, mert szerelmes vagyok és elszököm a kedvesemmel...

Ezzel kiszökött az ajtón s engem otthagytott a legellentétebb érzések viharában. Amiről eddig sejtelmem sem volt, most világos lett előttem, hogy ezt a leányt mélyen, igazán szerettem.

Tizenöt évvel később, dicsősége tetőpontján, láttam újra, mint az opera világhírű csillagát.

Képet megfestettem, ti is láttátok. A neve: Fanny Moria.

Camille Mauciacr.

városban, hanem az egész ország területén január és február hónapban a behajtási eljárás beszüntetett éppen az előadottakkal fogva, keserves állapot allana e' a hátralékosokra, ha a kitűzött árverések megtartása következtében ezek most télviz idején ingóságaitól megfosztva az füres négy fal között kellene tovább tengődniök; tekintve továbbá, hogy a behajtás eredményeként például az egyenesadót tekintve az 1907. év végével 361.084 kor. 53 fillér, mely összegben a felsőmuzslyaik terhen vezetett 100.464 kor. 35 fillér és a leírás alatt álló 15.798 kor. 18 fillérnyi összeg is befoglaltatik, ugy ezen eredmény az 1906. évben elért eredményhez képest nem mondható kedvezőtlennek, mert az 1906. évben 351.398 kor. 82 fillér, mely összegben a felsőmuzslyaikat terhelő 86.794 kor. 80 fillér is befoglaltatik, ugy csak ezen számok is világosan igazolják, hogy a behajtás körül az eredmény nem kedvezőtlen.

Mind ezekhez azon körülmény is járul, hogy a törvényen kívüli állapot miatt 1906. évben két évi adó iratott elő, mely körülmény az adófizetési képességet nagyon kedvezőtlenül befolyásolta, míg az elmúlt 1907. évben a nagyjában kedvezőtlen termés és a pénzügyi válság folytán az adófizetési képesség ugyszólván zérusra szállott alá.

Városunk képviselőtestületének több tagja ez ügyben rendkívüli közgyűlést akart egybehívni, hogy Nagybecskerek r. t. város közönsége nevében kérelmezzék t. címtől az árverések felfüggesztését, a közgyűlésnek egybehívását egyelőre mellőztem és a fennebb előadottak alapján azon kérelemmel fordulok a tekintetes m. kir. pénzügyigazgatóságához:

Méltóztassék ezen város adóhivatala által kiirt árverések megtartását felfüggeszteni s a hátralékok behajtása, illetve befizethetése céljából folyó 1908. évi október hó 1-éig halasztást engedélyezni.

Nagybecskerek, 1908. évi február 20.

Dr. Perisios Zoltán,  
polgármester.

**„Főispánválság Torontálban“.** A „Nap“ című lapnak nem lévén egyéb szenzációja, mai számában a főnti címmel a kö. etkező teljes tájékoztatlanságra valló „szenzáció“-t röpti világá:

„Nehezen pusztulnak el a darabont-éra maradványai. Még a főispáni székekben is ül néhány, akiket kénytelen volt irintellenül átvenni a koalíció, olyan kitűnő összeköttetések voltak. Zákó Milán, Torontálmege és Versec város főispánja is ilyen. Nem lehetett szabadulni tőle, a torontáli mánvásvilág sok befolyásos alakja pártfogolta. Most azonban megszólalt a vészharang a torontáli darabont fejé fölött. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter felszólította Zákó Milánt, hogy legkésőbb e hó végéig adja be a lemondását. Zákó Milán utódját is megkeresték már. Nehrebeczky Gyula alkotmánypárti képviselő lesz Torontálmege és Versec új főispánja“.

A „Nap“ kitűnő politikusanak legalább annyit kellene tudnia, hogy Torontálvármegye főispánja Botka Béla, míg Zákó Versec és Pancsova városok főispánja. Ennek folytán minden további kommentár fölösleges volna, mindazonáltal budapesti tudósítónk fölkereste Nehrebeczky Gyula képviselőt, hogy esetleges versec-pancsovai főispáni jelöltségéről megkérdezze. Nehrebeczky kijelentette hogy semmi tudomása sincs arról, hogy neki bármely főispánságot ajánlottak volna.

## HIREK.

### Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 15 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindnap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünneppnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Február 22. A kaszinó közgyűlése.

Február 23-án az „Iskolagyermekbarát-egylet“ közgyűlése. Március 9. Közigazgatási bizottság ülése.

**Váradypüspök kitüntetése.** A király Váradypüspök sebencioi címzetes püspök, miniszteri tanácsos, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium róm. kath. vallástügyi referensének, egyházi téren szerzett érdemei elismerésül, a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

**Főpásztori körlevél.** Németh József apostoli kormányzó IV. számú körlevele papjaihoz intézett böljti szövegét foglalja magában. V. számú körlevelében közli a házasságkötésekre vonatkozó dekrétumot s tudatja, hogy Fe-

renczy Sándor temesmegyei alispán az egyházi hatóságokkal összhangzásban a táncvigalmakat a nagyböjti időre eltiltotta. Közli továbbá a körlevél a kultuszminiszter több rendelkezését, végül személyi változásokról számol be.

**Aracsiak küldöttsége az alispánnál.** Aracs községből ma délelőt mintegy háromszáz tagból álló küldöttség tisztelettel dr. Eibeschtz Miksa nagybecskereki ügyvéd vezetésével Jankó Ágoston alispánnál. Aracson ugyanis egy ideiglenes védőtöltést kell emelni a község széléen, hogy a községet a Tisza áradásától megóvják. Az aracsiakat valaki félrevezette, hogy a töltés folytán az annak közelében levő házak értéküket veszítik s ezért orvoslást jöttek kérni az alispánhoz. Az alispán megmagyarázta nekik, hogy mennyire tévednek, s hogy a töltés egyedül a lakosság érdekeit van hivatva szolgálni s a lakosságot az esetleges pusztulástól menti meg. Az aracsiakat az alispán beható magyarázata teljesen megnyugtatta, de még több más természetű panaszuk is volt, a mire nézve az alispán jegyzőkönyvet vétetett föl s megígérte, hogy igazság szerint intézi el panaszukat.

**Izraelita istentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban a holnapi, péntek esti istentisztelet d. u. 5 órakor kezdődik.

**Utóállítás.** A legutóbbi fősorozásról elmaradt hadkötelesek ma délelőt kerültek sor alá a közöslaktanyában. A sorozó-bizottság polgári elnöke Szilágyi Albert, polgári orvos dr. Plechl Szilárd; katonai elnök a közöslaktanyában részesül Méska Ferenc cs. és kir. alezredes, a honvédség részéről Neuschl Ferenc honvéd alezredes. Katonai bizottsági tagok: Geschek János cs. és kir. hadnagy és Tabak Ferenc honvédhadnagy; katonai orvosok: dr. Mizera József és dr. Zachariás József szed orvosok. A sor alá került 10 hadköteles közül három vált be.

**Halálozások.** Bégaszentgyörgy község egyik köztisztviselőjében és közszereplőjében álló matronája, özv. Sal Ernőné szül. Richter Mária halt meg e hó 14-én Bégaszentgyörgyön. Édesatyja Kiss Ernő 48-as honvédtábornok eleméri háziorvosa volt, férje Bégaszentgyörgyön mint kereskedő működött. Halálát fia Sal Gyula és leánya Pánics Dániel nagybecskereki városi tanácsnok neje siratják. Temetése e hó 15-én ment végbe az egész község részvéte mellett.

Engeldinger József volt városi jövedéki felügyelő tegnap Nagybecskereken meghalt. Az elhunytat ma délután temették el élénk részvét mellett s a temetést a nemrég alakult nagybecskereki „1000 koronás jövedő-egylet“ intézte, amelynek ez volt az első temetése.

**Munkásházak Nagyikindán.** Nagyikindáról írják: Tudvalevő dolog, hogy a városi képviselőtestület még a múlt évben egyelőre 25 munkásháznak az építését határozta el, melyeket aztán idővel aránylagosan szaporítani fog. Tegnap járt városunkban ebben az ügyben Sierban János m. kir. kincstári jószágigazgató, mint a földmívelésügyi miniszter kiküldöttje, hogy a várossal a munkásházak dolgában tárgyaljon és a házak helyéül kijelölt területet megszemlélte.

**Kivándorlás és a visszavándorlás.** A statisztikai hivatal most megjelent december havi füzeté közé teszi az 1907. évi kivándorlás és visszavándorlás adatait, 1907. december havában 13 566 visszavándorló tért vissza hazájába, míg 1906. decemberben csak 1958-an érkeztek vissza. Decemberben kivándorolt 3660 ember (a két előző évben 9738, illetve 8248), ugy hogy e hónapban közel tízezerrel multa felül a visszavándorlás a kivándorlást. A tavalyi esztendő statisztikája azonban már kevésbé kedvező. 1907-ben 164 260 lélek hagyta el hazánkat, ami 1906-tal szemben (146 440) és 1905-el szemben (148 631) újabb emelkedést jelent. A visszavándorlók száma 1907-ben 46 378, 1906-ban 25 398 és 1905-ben 15 549 volt. Tavaly tehát kerek 119 000 emberrel apasztotta meg a kivándorlás hazánk népességét, míg 1906-ban 1 210 000 és 1905-ben 1 230 000 embert tesz ki a veszteség.

**Az egyéves önkéntesek kiképzése.** A múlt év óta az egyéves önkéntesek kiképzésében különböző változtatásokat ejtettek. Előzőt az önkénteseket a nyolc heti ujonckiképzés után, minden év december elsején bevonták az önkéntesiskolákba, hogy megszerezzék a teoretikus kiképzésüket s a gyalogsághál március végéig, a többi fegyvernemnél április végéig maradtak iskolában s csak azután vonultak be századjaikhoz gyakorlati kiképzésre. Most az elméleti oktatást minden fegyvernemnél március derekán megszakítják s megkezdődik a praktikus kiképzés. Hogy ez minél intenzívebb legyen, az önkéntesek — a lovasságot kivéve — nem vonulnak be századjaikhoz, hanem egy időre külön csapatokban képezik ki őket gyakorlatilag. Ez a gyakorlati iskola négy-hat hétig tart.

**Adomány.** A „Nagybecskereki takaré- és előlegegylet“ 30 koronát adományozott a helybeli „Iskolagyermekbarát-egyletnek“, mely adományért hálás köszönetet mond az egylet vezetőségére.

A „Magyar kir. technológiai iparmúzeum ipari továbbképző tanfolyama“ javára a „Nagybecskereki takaré- és előlegegylet“, mint részvénytársaság“ 30 koronát adományozott, mely nemcsak adományért meleg köszönetét nyilvánítja a tanfolyam vezetőségére.

**Szocialista községi bíró.** Mint Román-pécskáról jelentik, ott a legutóbb megejtett községi választások alkalmával 242 szavazattal Dragos Györgyöt, a szervezett földmívelő munkások elnökét választották meg bírónak. Ezenkívül több szocialista községtanácsost is választottak.

**Műkedvelő előadás Istvánföldön.** Istvánföldről írják lapunknak: Ifj. Schmidt Antal istvánföldi kántor-tanító önfeláldozó fáradságának sikerült egy oly élvezetes estélyt nyújtani a lakosságnak, amilyen nem igen volt még a községben. A derék tanító a fiatal német gazdembereket arra buzdította, hogy műkedvelő előadást adjanak és ezek kiváló sikerrel elő is adtak több humoros darabot. Az estély oly látogatott volt, hogy az előadás színhelyének nagyszerű zsúfolásig megtelt és mindenki kivétel nélkül elismeréssel adózott egy a közreműködőknek, valamint a rendező tanítónak. Es ha mindehhez felemlítjük, hogy minden fáradozásának végcélja a magyar nyelv és nemzeti felelősség terjesztése, érdeme kétszeres.

**Halál a tánc miatt.** Halálos végű verekedés hírért jelentik Dettáról. Az eset a temesmegyei Gertenyes községben történt, ahol vasárnap, egy mulatság alkalmával Dancsó Akim 25 éves legény afölött veszett össze Ruszalin Jozsim községi bíró egyetlen fiával, a 18 éves Gáspárral, mert az nem akarta neki megengedni, hogy ő kezdje el a táncot. Ruszalin Gáspár egy boittal támadt neki Dancsó Akimnak, aki viszont a zsebkésével sziven szurta a szerencsétlen ifjút, aki másnap reggelre sebeibe belehalt. A csapdőrök a gyilkost letartóztatták, asi védelmére azt hozza fel, hogy a gyilkosságot önvédelemből követte el.

**Nagybecskereki favágók insége.** A nagybecskereki favágók, mióta favágógép van a városban, alig jutnak munkához s egyre nagyobb nyomor környékezi őket. A favágók ma ellepték a vármegyebeházát s a megyei gazdasági hivataltól, segélyt és munkát kértek. Pénzübeli segélyt a gazdasági hivatal nem adhatott nekik, de Marton Andor gazdasági előadó gyorsan intézkedett, hogy másutt favágó munkát szerezzen az inséges favágóknak. Sikertől is munkát biztosítani a számukra a vidéken, ugy hogy hétfőn a favágók nagyrésze már munkába állhat.

**Baromfiállítást Szegeden.** Az Országos Baromfitenyésztési Szövetség f. évi március hó 25—29-én Szegeden baromfi, galamb és házinyulkiállítást rendez. A kiállítás védnöke báró Gerliczy Ferenc. A díszelnökök közt van Botka Béla, Torontálvármegye főispánja. Az igazgatóság sorában van Torontálból Molnár István (Sándorfalva), Magarasevits Pál (Gyála) és Tóth Károly (Szöreg).

## Mulatság.

### Farsangi naptár.

Február 22. Mulatság a Lloydban. (Wäscher-Mádl bál.)

Február 29. Nyomdászok jux-estélye.

Március 1. Köz- és magántisztviselők mulatsága.

Március 7. Az orsz. vasutas-szövetség nagybecskereki kerületének táncestélye.

**A szerb egyházi dalárda hangversenye.** A nagybecskereki szerb egyházi dalárda folyó évi február 23-án, a Lloyd összes termeiben, a cs. és kir. 61. gyalogezred zenekara közreműködésével táncvizsgálommal egybekötött hangversenyt rendez. Belépődíjak: Zsölle 4 korona, I. rendű ülőhely 3 korona, II. rendű ülőhely 2 korona. Kezdete este 9 órakor. — Műsor: I. rész: 1. Rossini: „Nyitány Tell Vilmos c. operából“, előadja a katonai zenekar. 2. Marinkovics J.: „Szepszki oro“, éneklő a dalárda vegyes kara. 3. Tolinger R.: „I. Gyulityi“, sóció, éneklő Bogdanov Mária k. a., kísérik gordonkán Szrafín, harmoniumon Koki's János és zongorán Kokits E. 4. Mokrányacz Sz.: „XII. Rukovel“, éneklő a dalárda vegyes kara. 5. Bendi K.: „Dobru noty“, éneklő a dalárda női kara. 6. Bendi K.: „Povratnik mornara“, éneklő a dalárda vegyes kara. 7. Tolinger R.: „Odolmak iz djacskog raszanka“, éneklő a vegyes kar zongora kíséret mellett. 8. Brodil: „Szerb népdalegyveleg“, előadja a katonai zenekar. II. rész: Tánc.

Tánc alkalmával a zenét a cs. és kir. 61. gyalogezred katonazenéje szolgáltatja.

## Törvények.

**§ Drága borju.** Samáncz János 37 éves ozorai földműves múlt év május hó 12 én hajnalban behatolt Popadits Vitályos orlovái lakos zárt udvarába és onnan egy negyven korona értékű üszöborjut lopott el. A prédát azután elvitte hugához, özv. Ned a Ikonához, aki a borjut levágta. A gyanyu Samánczra irányult, mert a lopás napján hajnalban egy csendőri őrszolgát látta őt, amint az a vállán egy borjuval hazafelé sietett. Házkutatást is tartottak úgy nála, mint nővérénél s az utóbbinál meg is találták a frissen levágott borjuhust. A lopással terhelt Samáncz azzal a hihetetlen mesével védekezett, hogy ő azon éjjel halászott s a vízben látott egy borjut uszni, azt kifogta és nővére lakására vitte. A pancsovai törvényszék súlyos szigorral büntette meg a tolvajt. Az alig negyven korona értékű préda miatt két esztendői és két havi fegyházra ítélte Samáncz Jánost, míg hugát orgazdaság címén egy havi fegyházra ítélte. Tegnap került az ügy felebbezés folytán a temesvári kir. ítélőtábla büntetőtanácsa elé. A másodbíró a szigorú ítéletet megemlítette és Samáncz János büntetését hat havi börtönnre szállította le. Ez a büntetés ebben az esetben a törvény szerint a minimális büntetési tétel.

**§ Sikkasztó gazdatiszt.** Már közel másfél év óta folyik a temesvári ügyészségél egy érdekes bűntény, amelyről ismételt hirt adunk. Rónay Mihály nagybirtokos 1906. év november havában feljelentést tett a nála alkalmazásban volt Dörr József gazdatiszt ellen. Azzal vádolta, hogy közel 12310 koronát sikkasztott a gazdatiszt. A megindult büntető eljárás során Dörr Józsefet le is tartóztatták, de biztosíték mellé szabadon bocsátották. Azt beismerie, hogy ő kezelte a gazdaság pénzt, de nem volt külön pénztára, hanem együtt tartotta a saját pénzével; tagadta azonban, hogy az idegen pénzből sikkasztott volna s ha mégis van hiány, az csak onnan származhatik, hogy a könyvvezetésben volt néhány hiba. A vizsgálat befejeztével a kir. ügyészség vádat emelt ellene a btáv. 355. § ába ütköző sikkasztás vétsége miatt. Tegnap foglalkozott a temesvári törvényszék vád tanácsa a védő által beadott kifogásokkal. A vád tanácsa megárvá tette a kir. ügyészség vádlevelét és Dörr Józsefet vád alá helyezte. Ilyenformán az oly rég húzódo ügy végre főtárgyalásra kerül.

## TAVIRATOK.

### Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

**Budapest, február 20.** (A „Torontál” eredeti távirata.) A házszabályrevízió vitája már ma előrevetette árnyékát a képviselőházban. A miniszterelnök bejelentette ugyanis, hogy holnap megkezdik a házszabályrevízió tárgyalását, amire azután élénk vita keredett, amely az egész ülést kitöltötte.

A mai ülést Justh Gyula elnök 10 órakor nyitotta meg s a kormány részéről Wekerle Sándor, Andrassy Gyula, Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Darányi Ignác és Josipovich Imre volt jelen.

Az elnöki jelentések során az elnök bejelentette, hogy a bíróság Csávossy Béla volt képviselőházi háznapot a november 18-iki események körül, nevezetesen az ideiglenes képviselőházi teremörök fölfogadásával okozott költségek megtérítésében elmarasztalta.

Ezután Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedett szólásra. A miniszterelnök kijelentette, hogy miután a házszabályrevízió napirendre tűzése sürgős s így annak tárgyalását holnap meg kell kezdeni, a kormány az összes benyújtott törvényjavaslatokat visszavonja.

Justh Gyula házelnök jelenti erre, hogy miután a kormány az összes javaslatokat visszavonta, a mára kitűzött statisztikai jelentés tárgyalása elmarad s javasolja, hogy Nagy Emilnek a házszabályrevízióra vonatkozó indítványa a holnapi ülés napirendjére kitűzessék.

Bozóky Árpád azt hangoztatja, hogy a házszabályrevízió tárgyalása nem sürgős s az az álláspontja, hogy előbb a már benyújtott törvényjavaslatok tárgyalassanak le.

Molnár Jenő csatlakozik Bozóky álláspontjához s javasolja, hogy előbb a többi javaslatokat tűzzék ki napirendre.

Kossuth Ferenc: Nem tűzzük ki.

Farkasházy Zsigmond szintén nem járul a kormány javaslatához. A kormánynak előbb kötelessége az 1908-ik évi költségvetést letárgyalatni.

Széles mederben folytatódik ezután a vita, amelyben részt vesznek Eszterházy Mór gróf, Pop Cs. István, Szmrecsányi György, Bozóky Árpád, Mezőfi Vilmos, Rakovszky István, Hammersberg László, majd Lengyel Zoltán.

Lengyel Zoltán hosszabban beszél a házszabályrevízió napirendre tűzése ellen, miközben gúnyosan aposztrofálja a néppártot.

Erre Szmrecsányi György közbekiált:

— Szamár! (Zaj.)

Az elnök Szmrecsányit rendretusítja.

Bródy Miksa szintén a napirendre tűzés ellen szól.

Kossuth Ferenc azt hangoztatja, hogy a széles medrű vita félreértésen alapszik, mert a kormány nem vonta vissza azokat a javaslatokat, amelyeket egyes képviselők nyújtottak be, hanem csak azokat, amelyeket a kormány maga nyújtott be. Ehhez pedig bármikor joga van.

Bozóky Árpád, majd Justh Gyula elnök megjegyzése után

Wekerle Sándor miniszterelnök szintén hangoztatja, hogy a kormány a képviselők törvényalkotás iránti kezdeményezési jogát nem sérti meg s az illető képviselők a maguk javaslatainak tárgyalását később bármikor kérhetik.

Ezután szavazásra került a dolog s a nagy többség elfogadta az elnök indítványát, hogy a holnapi ülésre a házszabályrevízió tűzessék napirendre.

Ezzel az ülés véget ért.

### A házszabályrevízió.

**Budapest, február 20.** (A „Torontál” ered. távirata.) A házszabályrevízió dolgában összehívott pártközi konferenciát tegnap délután tartották meg a képviselőház minisztertanácsi termében. A konferencián a kormány részéről Wekerle Sándor és Andrassy Gyula gróf, a függetlenségi párt részéről Ugron Gábor, Bathányi Tivadar gróf és Hoitsy Pál, az alkotmánypárt részéről Thoroczky Miklós gróf és Eszterházy Miklós gróf, a néppárt részéről Buzáth Ferenc és Henz Károly, a disszidensek részéről pedig Farkasházy Zsigmond, Lengyel Zoltán és Szappanos István vett részt. A konferencián az ellenzék részéről a revízió módosítását kérték a következőkre: A sürgősség kimondásához legalább 250 képviselő kívántassék, az ülés ne 16, hanem csak 10 óráig tartson, a katonai kérdések, valamint a más államokkal összefüggő gazdasági kérdések a végleges házszabályrevízióból kirekesztessenek és végül a módosított házszabályok az általános választói jog életbeléptetéseig, illetőleg azután 1 évig legyenek csak érvényesek. Az ellenzéki javaslatokkal szemben a kormány negatív álláspontja helyezkedett s így a konferencia, amely fél 8 óráig tartott, eredmény nélkül oszlott szét.

A disszidensek a konferencia után Szappanos Péter elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a házszabályrevízió ellen a legmesszebb menő harcot indítják meg.

### A deési mandátum.

**Budapest, február 20.** (A „Torontál” eredeti távirata.) A deési mandátum ügyében ma Deésről függetlenségi küldöttség járt Kossuth Ferencnél, hogy a deési választás dolgában mint pártelnök orvoslást nyujtson. Kossuth Ferenc megígérte, hogy föltétlenül orvosolni fogja a dolgot.

Holló Lajos, Szentiványi Árpád és Mérey Lajos ma fölkeresték Kossuthot, hogy a deési választás miatt sürgősen hívja össze a párt intéző bizottságát, amire

Kossuth kijelentette, hogy a bizottságot holnapra összehívja.

A deési választás, mint a folyosón beszéltek, a belügyi államtitkár lemondását fogja maga után vonni s a függetlenségi képviselők már erősen követelik, hogy a belügyi államtitkári állás függetlenségi emberrel töltesék be.

### Határidő-üzlet.

**Budapest, február 20.** (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	23 26
Buza (októberre 1908.)	20 18
Rozs (áprilisra 1908.)	20 66
Rozs (októberre 1908.)	17 44
Zab (áprilisra 1908.)	15 52
Tengeri (májusra 1908.)	13 36

## Közgazdaság.

### Torontálmegye selyemtenyésztése.

— A selyemtenyésztési felügyelő jelentése. —

III.  
A törökbecsei járásban 1907. évben 8 községben közterületeken és közutak mellett volt: lomszedésre nem alkalmas szederfa 14879 darab, lomszedésre alkalmas szederfa 8048 darab. A szokásos csonkítás után 7859 darab lomszedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 10 fa. A magántulajdonban lévő szederfakon kívül a fenti szederfaknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ezen évben tényleg 772 család vállalt selymterpetét. Ezek közül 710 család 17029 kilogramm gubót termelt és 35.066 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 49 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 179 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Kovács Pál tordai lakos. Részt gondatlanság, részint lombohiány miatt 62 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 580.066 koronát fizettünk ki a járásban.

Szederfaállománya: Az országos selyemtenyésztési felügyelőség kiosztott részint a járás községeinek, részint a községekben lakó magánfeleknek 1907-ben 9500 darab 2—3 éves szederfacsemetét. Működése óta pedig kiosztott a járásban 1305 darab kiltetésre alkalmas szederfát; 564074 darab 2—3 éves szederfacsemetét.

Ez évben a községi faiskolákból kiltettek 2954 darab szederfát. Kiltettek ezenkívül közterületekre és közutak mellé 950 darab másnemű fát, dacára annak, hogy fentebb kimutattuk, milyen nagy mértékben veszi hasznát a szegény ember a szederfának. Ez évben tönkrement 3218 darab fiatal és 332 darab öreg szederfa.

Az alibunári járásban 1907. évben 10 községben közterületeken és közutak mellett volt: lomszedésre nem alkalmas szederfa 11989 darab, lomszedésre alkalmas szederfa 4452 darab. A szokásos csonkítás után 4413 lomszedésre alkalmas szederfa áll rendelkezésre a selyemtenyésztőknek. Jutott egy selyemtenyésztőre átlag 5 fa. A magántulajdonban lévő szederfakon kívül a fenti szederfaknak köszönhetjük a selyemtenyésztés sikerét. Ezen évben tényleg 765 család vállalt selymterpetét. Ezek közül 721 család 13152 kilogramm gubót termelt és 26.728 koronát keresett. Átlagos keresete egy tenyésztőnek 37 korona volt; legmagasabb keresete pedig egy tenyésztőnek 156 koronára rugott. Ezen tenyésztőnek neve Babics Dragomir ilancsai lakos. Részt gondatlanság, részint lombohiány miatt 44 családnál nem sikerült a tenyésztés. A selyemtenyésztés megkezdése óta 287.110 koronát fizettünk ki a járásban. (Folytatjuk.)

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

## Nyilttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

### A Kőfaragó és Márványipar R.-t.

szabadkai cég ez uton

értesíti a nagyérdemű

közönséget, hogy

nagybecskereki fiókjának vezetőjét,

Reiner Henriket,

állásától felmentette.

A katalinfalvai községi takarékpénztár mint egyéni cég 1907. évi zárszámadása.  
Schluss-Rechnung der Katalinfalvaer Gemeinde-Sparkassa als Einzelfirma pro 1907.

Forgalom K. 1,679,557.48 — Revirement K. 1,679,557.48

VAGYON. — ACTIVA.

Zármérleg-számla. — Schluss-Bilanz-Conto.

TEHER. — PASSIVA.

Pénzkészlet 1907. év végén — Baargeld Ende 1907	4290	16	Alaptőke — Stammkapital	80000	—
Ingatlan-számla — Realitäten-Conto	8000	—	Tartalékalap — Reservefond	K. 5694.32	—
Váltó-számla — Wechsel-Conto	231020	96	Leírás — Abschreibung	K. 1716.88	3977
Giró-számla — Giro-Conto	601	26	Átmeneti kamatok számla — Transitorische-Zinsen	—	2602
Folyó-számla — Conto-Corrent-Conto	20062	91	Betét-számla — Einlagen-Conto	—	174663
Adósok-számla — Debitoren-Conto	1777	95	Tiszta nyeresemény — Reingewinn	—	4510
	265753	24		265753	24

TARTOZIK. — SOLL.

Nyereség- és veszteség-számla. — Gewinn- und Verlust-Conto.

KÖVETEL. — HABEN.

Visszesz. váltó-kamat — Reescompt-Wechselzinsen	155	24	Váltókamat-számla — Wechsel-Zins-Conto	12385	30
Betéti kamat-számla — Einlagen-Zinsen-Conto	5173	89	Különb. bevételek számla — Conto pro Diverse	18	95
Költség-számla — Regie-Conto:			Folyó-számlai kamatok — Conto-Corrent-Zinsen	74	16
All. közs. adók és fizetések — Staats-, Gemeinde- steuer und Gehälter	K. 1720.74				
Megy. adó, betétkamatadó, postabér, stb. — Com- Steuer, Einl.-Zinsen-Steuer, Postspesen	K. 918.54	2639			
Tiszta nyeresemény — Reingewinn	4510	—			
	12478	41		12478	41

Katalinfalva, 1907. december hó 31-én.

A könyvelésért: — Für die Buchhaltung:

Wilhelm János s. k.

197-2.2

Schütz János s. k., igazgató. — Director.  
Weisz Miklós s. k.Az igazgatóság: — Die Direction:  
Kollinger János s. k., pénztárnok. — Kassier.  
Urszó Mátyás s. k. Preiz József s. k.Schütz Péter s. k. Barbier Henrik s. k. Klausz János s. k.  
Stumpf Mihály s. k. Till Miklós s. k.

Ezen zármérleg-számla, valamint nyereség- és veszteség-számla az üzleti könyvekkel összehasonlítván, mindenben egyezőnek és helyesnek találtak. Dieser Bilanz-Conto, Verlust- und Gewinn-Conto wurde mit den Geschäftsbüchern verglichen und in allem übereinstimmend befunden.

A felügyelő-bizottság: — Der Aufsichtsrath:

Schleich Miklós s. k., jegyző. — Notär.

Keksz Domonkos s. k.

Gligorovics Milán s. k.

Weisz Sebestyén s. k.

**MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐI SZÉNSAV-MŰVEK**

ujonnan berendelve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg leg-tisztább folyékony

**SZÉNSAVAT**

világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. — Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

**BUZIASFÜRDŐI ASVANY-ES GYOGYVIZEK**

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

— Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. —  
Elsőrendű asztali víz! — Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdő.  
Sürgőzzim Muschong, Buziásfürdő. Interurban telefon 18. szám.

23-152.12 Ügyeshelyi képviselők keresetnek.

## Hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező „Noniusz“-fajtájú 3 1/2 éves 166 cm. magasságú, 1908. évi tenyészévedra alkalmasnak találtatott

## szénfekete ménje

f. évi február hó 27-én d. u. 2 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Nagyösz, 1908. évi február hó 17.

Meixensberger József, ifj. Kohlen Vilmos,  
jegyző. 202-3.2 bíró.

## Szép

rózsaburgonya

rózsa-vetőburgonya

hópehelyburgonya

kapható

Guttman Jakabné és fiainál

Nagybecskereken.

Telefon 96.

205-2.1

Telefon 96.

A tavaszi idény beálltával  
tülevelű fákat

kifogástalan szabadon álló

példányokban ajánl a ::

rudnai uradalmi kertészet Rudnán

(Torontálmege)

a következő árakban:

Picea excelsa 1.50—2.50 m. magas dbja 2—4 K.

Pinus austriaca 2.00—4.00 „ „ „ 2—3 „

Pinus strobus 1.00—3.00 „ „ „ 2—4 „

Nagyobb mennyiségben való vétel-  
nél megegyezés szerinti árak.

207-2.1

408/1908. sz.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy egy kiselejtezett

## községi bika

nyilvános árverésen f. évi febr. hó 24-én d. e. 9 órakor a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni.

Baszid, 1908. évi február hó 19.

Szávics,  
jegyző.

206-1.1

383/1908. sz.

## Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy folyó hó 23-án d. u. 2 órakor Szerbelemér község bírói irodájában egy 6 éves

## kiselejtezett bika

fog eladatni.

Szerbelemér, 1908. évi február 15.

Momirov Rada,  
bíró.

198-3.3

## Meghívás.

A „Nagybecskereki bőriparosok szövetkezete“  
XII. évi rendes közgyűlését

f. é. március hó 9-én, d. u. 2 órakor tartja a nagybecskereki ipartestület üléstermében, melyre a t. tagok ezennel meghívotnak.

## Tárgysorozat:

204-1.1

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és hitelesítők választása.
2. A mérleg, az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése.
3. A mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
4. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozathozatal.
5. A napbiztosok, az igazgatósági elnök, az igazgatóság, felügyelő-bizottság, valamint a pénztárnok tiszteletdíjának megállapítása 1908. évre.
6. Esetleges indítványok tárgyalása.

Nagybecskerek, 1908. évi február hó 10-én.

Az igazgatóság.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.